20/07/2020

«Η Αγία Σοφία και οι Οθωμανοί»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

«Μεγάλη θλίψη κατέλαβε την ψυχή μας με την μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, που είναι ένας **εκκλησιαστικός και πολιτιστικός βιασμός**, και μάλιστα στην εποχή μας που χαρακτηρίζεται ως εποχή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σεβασμού των θρησκευτικών ελευθεριών. **Αυτό δείχνει τόσο την νοοτροπία των Τούρκων όσο και την υποκρισία αυτών που τους στήριξαν στην απόφασή τους αυτή, γιατί δεν νομίζω ότι προχώρησαν σε τέτοιες κινήσεις χωρίς κάποια συμπαράσταση από μερικούς μεγάλους ηγέτες Κρατών**».

- Μητροπολίτου Ναυπάκτου & Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεου

«Ο π. Γεώργιος Φλωρόφσκι, ένας μεγάλος Ρώσος Θεολόγος του 20ου αιώνος σε κείμενό του με τίτλο «Οι Εκκλησίες της Αγίας Σοφίας», γράφει ότι η λέξη Σοφία είναι ένα βιβλικό όνομα, που μεταξύ δύο άλλων, δηλαδή την Δύναμη και την Ειρήνη, αναφέρεται από τον Απόστολο Παύλο στον ενυπόστατο Λόγο του Θεού, τον Χριστό.

Μάλιστα, γράφει, ότι ο πρώτος Ναός στην Κωνσταντινούπολη που αφιερώθηκε στο όνομα της Αγίας Σοφίας πιθανόν σχεδιάστηκε από τον Μέγα Κωνσταντίνο,

εγκαινιάσθηκε το 360 επί Κωνσταντίου και αργότερα κτίσθηκε με την σημερινή του μορφή ως «η Μεγάλη Εκκλησία» επί του Ιουστινιανού.

Αυτό σημαίνει ότι το όνομα «Αγία Σοφία» ήταν επιβεβαίωση της θεολογίας της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, που κατήρτισε το Σύμβολο της Πίστεως, στο οποίο ομολογούμε τον Χριστό ως «Φως εκ Φωτός, Θεόν αληθινόν εκ Θεού αληθινού, γεννηθέντα ου ποιηθέντα, ομοούσιον τω Πατρί δι' ου τα πάντα εγένετο», ότι Αυτός είναι ο Λόγος και η Σοφία του Θεού Πατρός.

Μέσα σε αυτήν την προοπτική υπήρξαν πολυάριθμες Εκκλησίες στην τότε Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία με το όνομα «Αγία Σοφία», ακόμη και στους σλαυικούς λαούς.

Διερωτώμαι: **Πώς θα χρησιμοποιηθή ο Ναός αυτός ως Τζαμί με το όνομα «Αγια-Σοφιά», που αναφέρεται στον Χριστό ως Θεό, όταν το Κοράνιο, όπως το αναλύει ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και Πάσης Αλβανίας Αναστάσιος στο τεκμηριωμένο βιβλίο του «Ισλάμ», αρνείται την πατρότητα του Θεού, δηλαδή ότι ο Θεός δεν έχει Υιό και δεν είναι Πατήρ, απορρίπτει την θεότητα του Χριστού, αφού ο Μωάμεθ προσέλαβε στοιχεία αρειανισμού και νεστοριανισμού, και αρνείται τον Σταυρό και την Ανάσταση του Χριστού; Τι σχέση έχει η Ορθόδοξη Αγία Σοφία που αναφέρεται στην θεότητα του Χριστού με το Κοράνιο και την ισλαμική θρησκεία που την αρνείται;**

Συγχρόνως θέλω να υπενθυμίσω, ότι τον 14ο αιώνα, λίγο πριν την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Οθωμανούς, ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς έκανε τρεις διαλόγους με τους εκπροσώπους των Οθωμανών πάνω στο βασικό θέμα ότι οι Μουσουλμάνοι αρνούνται την θεότητα του Χριστού και υποστήριζε ότι ο ο Μωαμεθανισμός επεκτάθηκε στον κόσμο με την δύναμη του διαβόλου, με τον πόλεμο, το μαχαίρι, τις λεηλασίες, τους ανδραποδισμούς και τους φόνους, ο δε Μωάμεθ χρησιμοποίησε την βία και την ηδονή.

Επέμενα στο θεολογικό αυτό σημείο, για να φανή η μεγάλη διαφορά μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και του Ισλαμισμού και για να τονίσω ότι η Αγία Σοφία είναι ένας Ναός με βαθειά θεολογία, όπου ετελείτο για χίλια περίπου χρόνια η Θεία Λειτουργία, και δεν είναι απλώς ένα πολιτιστικό αγαθό ούτε απλώς ένα μνημείο μεγάλης πολιτιστικής παγκόσμιας κληρονομιάς, πολύ δε περισσότερο είναι πρόκληση να γίνη χώρος προσευχής αλλοθρήσκων και αλλοπίστων.

Συγχρόνως θέλω να υπενθυμίσω, ότι τον 14ο αιώνα, λίγο πριν την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Οθωμανούς, **ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς έκανε τρεις διαλόγους με τους εκπροσώπους των Οθωμανών πάνω στο βασικό θέμα ότι οι Μουσουλμάνοι αρνούνται την θεότητα του Χριστού και**

υποστήριζε ότι ο ο Μωαμεθανισμός επεκτάθηκε στον κόσμο με την δύναμη του διαβόλου, με τον πόλεμο, το μαχαίρι, τις λεηλασίες, τους ανδραποδισμούς και τους φόνους, ο δε Μωάμεθ χρησιμοποίησε την βία και την ηδονή.

Επέμενα στο θεολογικό αυτό σημείο, για να φανή η μεγάλη διαφορά μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και του Ισλαμισμού και για να τονίσω ότι η Αγία Σοφία είναι ένας Ναός με βαθειά θεολογία, όπου ετελείτο για χίλια περίπου χρόνια η θεία Λειτουργία, και δεν είναι απλώς ένα πολιτιστικό αγαθό ούτε απλώς ένα μνημείο μεγάλης πολιτιστικής παγκόσμιας κληρονομιάς, πολύ δε περισσότερο είναι πρόκληση να γίνη χώρος προσευχής αλλοθρήσκων και αλλοπίστων.

Όταν αλλάζη ο σκοπός της υπάρξεως του Ναού, τότε αυτό συνιστά θρησκευτικό βιασμό. Η Αγία Σοφία είναι αναπόσπαστο τμήμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας, του Οικουμενικού Πατριαρχείου, το οποίο ονομάζεται Μεγάλη Εκκλησία λόγω της Αγίας Σοφίας που είναι η Μεγάλη Εκκλησία.

Όμως χάριν της αληθείας πρέπει να υπογραμμισθή ότι αυτόν τον εκκλησιαστικό και θεολογικό μεγάλο θησαυρό, και δευτερευόντως πολιτιστικό θησαυρό, δεν σεβάστηκαν ούτε οι δυτικοί Φράγκοι που τον κατέλαβαν το 1204 ούτε οι Οθωμανοί που τον κατέχουν ως λάφηρο από το 1453 και εντεύθεν. Ίσως αυτό γίνεται επειδή υπάρχουν κοινές θεολογικές αρχές μεταξύ δυτικού Χριστιανισμού και του Ισλαμισμού, ως προς το πρόσωπο του Θεού, τον λόγο του Θεού, τον μυστικισμό, τον κοινωνικό και ψυχικό ευδαιμονισμό, τον θεοκρατικό ολοκληρωτισμό κλπ. Αυτό όμως είναι άλλο μεγάλο θέμα.
Αυτό τον τελευταίο καιρό σκέπτομαι έντονα. Ο πρόεδρος Ερντογάν έχει ένα όραμα, χωρίς βέβαια να συμφωνώ με αυτό, και προσπαθεί να το πραγματοποιήση με συμμετοχή μερικών βορείων ορθοδόξων λαών και μερικών δυτικών κρατών. Εμείς όμως, ως Έλληνες και Ρωμηοί τι όραμα έχουμε; Και από πού αναμένουμε βοήθεια; Είναι μια υπόθεση εργασίας.

Η τρίτη άλωση της Αγια-Σοφιάς (πρώτη η Φράγκικη το 1204, δεύτερη η Οθωμανική το 1453) που έγινε με την μετατροπή της σε τζαμί πρέπει να ενεργοποιήση όχι απλώς το πολιτιστικό και οικουμενικό ανοσιοποιητικό σύστημά μας, αλλά και το εκκλησιαστικό-θεολογικό σύστημα του οργανισμού μας, και να αναπτυχθή επί τέλους το ρωμαίικο φιλότιμό μας. Σε αυτό το σημείο πρέπει να υπάρξη στενή συνεργασία μεταξύ της Κυβέρνησης και της Εκκλησίας μας.

Τελικά, πρέπει να θυμηθούμε τον λόγο του Νικηφόρου Βρεττάκου «ουκ εάλω η πόλις, ουκ εάλω το φως». Η Αγια Σοφιά είναι ένα εκτυφλωτικό φως, που άλλους

φωτίζει και άλλους τυφλώνει».

(Πηγή: Εφημερίδα “ΤΟ ΠΑΡΟΝ”, Κυριακής 19 Ιουλίου 2020)